

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.322/2022/7.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője:

Dr. Guti Eszter Linda

Az alperes: Oktatási Hivatal

(1055 Budapest, Szalay utca 10-14.)

Az alperes képviselője:

Dr. Hajdú József kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.407/2021/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 21.P.22.928/2019/28.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 489.966 (négyszázniolevan-kilencezer-kilencszázhatvanhat) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a 2011/2012. tanévben az Általános Orvosi Kar (a továbbiakban: ÁOK) önköltséges szakán folytatott tanulmányai mellett – mivel államilag finanszírozott szakra új felvételi vizsgát akart tenni – 2011. január 26-án elektronikus úton felsőoktatási felvételi kérelmet nyújtott be az alpereshez több egyetemre, de első helyen a Tudományegyetemet jelölte meg. A felvételi kérelme elektronikus nyomtatványán a középiskola 11. és 12. osztályában előírt tanulmányi eredményeire vonatkozó részt kitöltötte, de a 11. osztályban elért tanulmányi eredményeit igazoló dokumentumokat a mellékletbe nem töltötte fel, a rendszerben csupán a 12. osztályban szerzett eredményét igazoló dokumentumot rögzítették, ezért az alperes – hiánypótlási felhívás kibocsátása nélkül – a felperes érettségi pontszámainak kétszeres szorzatát és az igazolt többletpontjait vette figyelembe, ami alapján 416 pontot ért el, ÁOK államilag finanszírozott szakán a felvételi ponthatár azonban 417 volt.

[2] Az alperes 2011. július 21-én kelt határozatában a felperest a besorolási döntés alapján a ÁOK nappali munkarendű, államilag támogatott, gyógyszerész szakos egységes osztatlan képzésébe sorolta be, rögzítve, hogy ezen a szakon a felvételi ponthatár 407 volt.

[3] A felperes a határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő kifogásolva az alkalmazott pontszámítási módot. A fellebbezésével együtt benyújtott 11. évvégi középiskolai eredményei alapján a felvételi összpontszáma újraszámítását kérte hivatkozva arra, hogy az E-jelentkezéskor feltöltötte a 11. évi középiskolai eredményeit tanúsító dokumentumot.

[4] A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Felsőoktatásért és Tudománypolitikáért Felelős Helyettes Államtitkára 2011. szeptember 26-án meghozott határozatával a felperes fellebbezését elutasította, és az alperes besorolási határozatát helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásáról szóló 237/2006 (XI. 27.) kormányrendelet (a továbbiakban: Fkr.) 9. § (4) és 11. § (1), (2) bekezdése alapján az alperes csak a kérelem hiányos benyújtása esetén volt köteles hiánypótlást elrendelni. A jogerős közigazgatási határozat szerint a felvételi eljárás során jogszabálysértés nem történt.

[5] A felperes a jogerős határozat bírósági felülvizsgálata iránt keresetet terjesztett elő az Emberi Erőforrások Minisztere alperes ellen. A Fővárosi Törvényszék 2012. július 3. napján meghozott ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a felperes 2011. január 26-án elektronikus úton történő jelentkezésekor – egyebek mellett – középiskolai bizonyítvány kategóriában egy oldalnyi terjedelmű dokumentumot, a 12. évvégi középiskolai bizonyítvány másolatát töltötte fel. Ezt a tényt az általa saját kezűleg aláírt hitelesítő adatlap is tanúsítja. A bíróság nem osztotta a felperes azon álláspontját, hogy hiánypótlási felhívást kellett volna kiadni, mert a Fkr. 11. § (2) bekezdése sorolja fel azokat az eseteket, amelyek a kérelem hiányos benyújtásának minősülnek, de – a kibocsátó középiskolára vonatkozó adat hiánya vagy annak helytelen volta – a nem tartozik ebbe körbe.

[6] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán a Kúria 2013. április 23. napján meghozott ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét, valamint az Emberi Erőforrások Minisztere alperes határozatát – az elsőfokú határozatra kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási hatóságot új eljárásra kötelezte. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes által aláírt hitelesítő adatlap tartalmazza a felperes középiskolai eredményeinek mind az utolsó előtti (11. osztály), mind az utolsó évi (12. osztály) adatait, felsorolását. A felperes eljárása nem értékelhető akként, hogy lemondott volna a középiskolai tanulmányi eredmények értékelésének lehetőségéről és a felvételi eljárásban csupán az érettségi vizsgaeredmények számításba vételét kérte volna. Az Fkr. 9. § (4), 11. § (1) bekezdése, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 4. § (1) és 37. § (3) bekezdése alapján arra megállapítása jutott, hogy az alperesnek hiánypótlást kellett volna kibocsátania, észlelve, hogy a felperes maradéktalanul nem csatolta be a kérelem elbírálásához szükséges okiratokat, hiányzik az egyik középiskolai tanév évvégi eredményeit igazoló melléklet. A hiánypótlási felhívás elmulasztása olyan lényeges eljárási szabálysértés, ami a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezését kell eredményezze. Az új eljárásra előírta, hogy a felperes felvételi pontszámát a közigazgatási eljárás során már hiánytalanul rendelkezésre álló mellékletek tartalmára is figyelemmel kell a felperes számára előnyösebb módon megállapítani.

[7] A felperes mindeközben a ÁOK önköltséges szakán a 2011/2012. tanév 2. félévében a májustól-júniusig tartó vizsgaidőszak alatt nem tudta letenni a vizsgát. Előadása szerint a vizsga napjára esett az új érettségi vizsgája is, ezért előbb az egyetemen megkísérelte a vizsgát letenni, majd a sikertelen vizsgát követően újból érettségi vizsgát tett, ami sikeres volt. Az új érettségi vizsga alapján plusz 5 pontot ért el. A felperes 2012-ben újból felvételizett a ÁOK államilag finanszírozott szakára, amire felvételt nyert.

[8] A felperes a ÁOK Tanulmányi Hivatalához kérelmet nyújtott be, hogy a 2011/2012. tanév 2. féléve augusztusi vizsgaidőszakában az önköltséges szakhoz tartozó vizsgát letehesse, de a Tanulmányi Hivatal a kérelmét elutasította, majd 2012. szeptember 24-én meghozott határozatával nem engedélyezte a tárgy vizsgakurzusként, valamint a tárgy utólagos felvételét.

[9] A felperes úgy határozott, hogy az államilag finanszírozott szakon inkább megismétli a 2011/2012. tanévet, mert a költségtérítéssel szak tandíját a hátralévő négy év tanulmányai során nem tudja biztosítani.

[10] A felperes 2014. szeptember 16-án keresetlevelet terjesztett elő, amelyben az alperest államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére kérte kötelezni. A Fővárosi Törvényszék ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 611.000 forintot, ebből 11.000 forint után 2012. február 23. napjától számított késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A bíróság álláspontja szerint a felperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 340. § (1) bekezdése alapján kárenyhítési kötelezettség terhelte. A felperes maga is elismerte, hogy a 2011/2012. tanévben a május-júniusi vizsgaidőszakban is letehetett volna a vizsgáját, aminek teljesülte nem hosszabbította volna meg a tanulmányok elvégzésének időszakát, azaz a diploma megszerzésének az idejét. A felperes a kár elhárítása érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének. A felperest a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján vagyoni kár érte azzal, hogy az egyetemi tanulmányait egy évvel később fejezheti be, és a jövedelme egy évvel később keletkezik. Az alperes azzal, hogy a hiánypótlási felhívást elmulasztotta, lényeges eljárási szabálysértést valósított meg, a magatartása kirívóan jogellenes volt, a kártérítési felelősség alól nem mentesül, bár a bíróság e körben kármegosztást alkalmazott.

[11] A felperes fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla ítéletében – az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintve – a fellebbezett részét részben megváltoztatta, és az alperes marasztalását 2.411.000 forintra felemelte. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Ítélete indoklása szerint az elsőfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségét a megváltoztatott keresetben érvényesített kár tekintetében megállapította, az alperes az elsőfokú ítélet ellen nem fellebbezett, ezért a másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán csupán arról dönthetett, hogy az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján helyesen alkalmazta-e a kármegosztást. Az alperes jogellenes és felróható magatartását, a kár bekövetkezését és e kettő közötti okozati összefüggést már nem bírálhatta felül. A másodfokú bíróság elfogadta a felperes azon érvelését, hogy az alperes jogellenes határozata miatt megismételt érettségi vizsgája, munkavégzése és a költségtérítéssel egyéb vizsgái mellett, a komoly felkészülést igénylő vizsga letételére már nem volt képes. A felperes az alperes jogellenes eljárása folytán kényszerült arra, hogy ismételt érettségi vizsgát tegyen, illetve, hogy költségtérítéssel szakon párhuzamosan végezze az egyetemet. Ezáltal a kényszerűen ráháruló többlet feladatok mellett a kárenyhítési kötelezettség körében nem volt elvárható, hogy a vizsgára már 2012. május-júniusra felkészüljön, különös tekintettel arra, hogy ebben az időben nem tudhatta, hogy a finanszírozás-váltás miatt a vizsga augusztusi letételére már nem lesz jogosult.

[12] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria a végzésével kijavított végzésével a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét és az elsőfokú ítéletet részben, a felperes által igényelt elmaradt vagyoni előny iránti követelés tekintetében hatályon kívül helyezte, és a pert ebben a keretben megszüntette. A végzés indokolása szerint a jogerős ítélet azt helytállóan állapította meg, hogy az alperes kártérítő felelőssége a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése és 349. §-a alapján fennáll, azonban tévedtek az eljáró bíróságok, amikor a felperes elmaradt vagyoni előnyből keletkezett kárát érdemben elbírálták, mivel a felperesnek ez a kereseti igénye idő előtti. Annak megállapítása, hogy a felperes csak késve fogja megszerezni a diplomáját, ami miatt az orvosi munkáját is egy éves késedelemmel kezdheti meg, kizárólag akkor válik realitássá, ha a felperes a jövőben eredményesen befejezi az egyetemi tanulmányait és orvosi diplomát szerez. Az ennek hiányából eredő keresetvesztésnek az orvosi diploma megszerzése az előfeltétele, ezért a felperes keresetvesztése kizárólag akkor válik esedékessé, így az mint kár a régi Ptk. 360. §-a alapján kizárólag a diploma megszerzése után keletkezik. Ehhez

képest a még esedékessé nem vált kárkövetelés tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 130. § (1) bekezdés *f)* pontja alapján a keresetet idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani, ennek hiányában a pert a régi Pp. 157. § *a)* pontja alapján meg kellett volna szüntetni. A Kúria a 2.400.000 forint elmaradt vagyoni előny megfizetése tekintetében a pert hivatalból megszüntette.

[13] A felperes az egyetem befejezését követően 2017. július 13-án fordult a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőhöz kérelemmel az első, nevére szóló orvosi bélyegző kiállítása iránt, 2017. szeptember 21. napjától vették fel az orvosok működési nyilvántartásába. 2018. január 1. napjától 72 hónapi (hat évi) időtartamra a felperes közalkalmazotti kinevezést kapott.

[14] 2018. április 10-én a felperes az Állami Egészségügyi Ellátó Központtal mint támogatóval Markusovszky Lajos ösztöndíj-szerződést kötött, amelynek keretében havi 100.000 forint vissza nem térítendő támogatásban részesült.

[15] A felperesnek 2018-ban 4.899.660 forint összevontan adózó jövedelme keletkezett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[16] A felperes keresetében 6.099.660 forint, ennek 2018. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:154. § (3) bekezdésében meghatározott késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 6:519. §-a, 6:548. § (1), (2) bekezdése alapján.

[17] Keresete azon alapult, hogy 2015. március 27. napjáig nem volt abban a helyzetben, hogy az alperes 2011. évi pontszámítási tévedésének korrekcióját követően államilag finanszírozott képzésben vegyen részt. Az orvosi karon a tanulmányait a 2011/2012. tanévben költségtérítéses szakon végezte. Előadta, hogy amennyiben nem aktiválja a költségtérítéses státuszát, és megvárja a jogsértés orvoslását, azaz nem segít magán azzal, hogy 2012-ben ismételten felvételizik, akkor 2015-ig négy évet kellett volna várnia, hogy államilag finanszírozott hallgató legyen. A kárenyhítés körében felvételizett újra, ami maga után vont, hogy 2012. június hónapban újra érettségi vizsgát tett, és ezen érettségi pontok alapján vették fel államilag finanszírozott szakra. Így 2012 szeptemberétől az ÁOK állami ösztöndíjas hallgatója lett. Az érettségi időszaka és az egyetemi vizsgaidőszak egy időpontra esett, ezért ezeket megkísérelte egyszerre letenni. Az érettségi vizsgája és a vizsgája egy napra esett, ezért előbb elment vizsgázni, ami nem sikerült, majd elment újból érettségi vizsgát tenni, ami sikeres lett, plusz 5 pontot nyert, és ez alapján ebben az évben elérte a szükséges felvételi ponthatárt, az ÁOK állami ösztöndíjas hallgatója lett. Az ÁOK azonban elutasította a vizsga felvételének lehetőségét, mivel – azzal, hogy a 2012. júliusi felvételi eljárás eredményeként átkerült az államilag finanszírozott szakra – megváltozott a besorolása, új jogviszonya keletkezett. Az egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata alapján a költségtérítésesként felvett tárgyat az államilag finanszírozott szakon nem tudta a tanrendben teljesíteni. Állítása szerint a jogalapot a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla ítélete elbírálta, és a Kúria végzése is bizonyítja a közigazgatási jogkörben okozott kár bekövetkezését, a károkozó

személyét, a károkozás mibenlétét, a mulasztás 2014. évig történő fennállását, aminek következtében az orvosi egyetemet egy évvel később tudta befejezni, és a munkaerőpiacon egy évvel kevesebbet tud eltölteni, mintha az egyetemet 2016-ban befejezhette volna. Utalt arra, hogy az alperes 2011. évi pontszámítási hibája és a vizsga miatti csúszás között az okozati összefüggés fennáll, mivel, ha a 2011. évi pontszámítási hiba korrekciója időben megtörtént volna, nem lett volna szüksége a 2012. évi felvételire, ezáltal már állami finanszírozási formában kezdte volna meg a 2012. júniusi vizsgaidőszakot, és nem kellett volna peres eljárásokkal, érettségizéssel bajlódnia, biztosított lett volna számára az a lehetőség, hogy 2012 augusztusában letegye a vizsgáját. A 2012. évi eredményes felvétele okán a besorolása megváltozott, új jogviszonya keletkezett, és az egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata nem tette lehetővé ennek a vizsgának letételét, és mert e tárgyra több más tárgy épül, ennek eredményeképpen 2016. júliusig a tanulmányait nem tudta befejezni, holott, ha elvégezhetette volna az egyetemet, már 2016-tól orvosként dolgozhatott volna. Az utolsó szigorlatát 2017. március 16-án tette le, és ennek az évnek a nyarán került abba a helyzetbe, hogy az első névre szóló orvosi bélyegzőjét megkérje, 2017. szeptember 21-én vették fel az Orvosi Kamarába és az orvosi működési nyilvántartásba. A közalkalmazotti kinevezése 2018. január 1-én történt meg.

[18] A kártérítés összegét az egy éves orvosi rezidens bér összegében, bruttó 4.899.660 forintban, továbbá a Markusovszky ösztöndíj egy éves összegében, 1.200.000 forintban határozta meg. A 2017. évi rezidensi fizetését elvesztette, amit kárátalányként érvényesített.

[19] Az alperes ellenkérelmére előadta, hogy a vizsgája miatt a második évfolyamot kétszer kellett járnia, 2011/2012. és a 2012/2013. tanévben is másodéves volt. Az alperes hibájából, azzal okozati összefüggésben egy évet vesztett az „orvosként dolgozó” életéből, egy évvel többet töltött az egyetemen. Ebből olyan kára származott, ami egész életére kihatott.

[20] Az alperes a kereset elutasítását kérte vitatva annak tény- és jogállítását, összecszerúságát. Előadta, hogy a sérelmezett magatartása és a 2012. május-júniusi vizsgaidőszakban nem teljesített vizsga között közvetlen okozati összefüggés nincs, mert két egymástól jól elkülöníthető jogviszonyról van szó. A felperes 2012. évi felsőoktatási felvételi jelentkezése tekintetében arra hivatkozott, hogy annak oka a vizsga sikertelensége volt. E vizsga elmulasztása közvetlenül a 2012. évi felvételihez kapcsolódik, amely alapján a felperes felvételre került ugyanarra a képzésre, csak állami ösztöndíjas finanszírozási formában. A felperes maga döntött úgy, hogy nem bízik a 2011. évi felvételi eljárás alapján indult közigazgatási per kimenetelében, és ezért ismételt érettségi vizsgát tett. A 2011. évi felvételi eljárás, valamint a vizsga elmulasztása között legfeljebb közvetett okozati lánc lehet, de a kárfelelősség megállapításához direkt okozati összefüggés szükséges. Az alperes közigazgatási jogkörben megvalósított jogellenes magatartása, illetve a felperes által elmulasztott vizsga és ennek következtében a képzés befejezésének egy évi csúszása két különböző jogviszony keretében történt, az alperes nem hogy nem látta előre, de nem is lehetett annak ismeretében, hogy a felperes az orvosi karon folytatott képzés keretében az egyes vizsgaidőszakokban vizsgákat kísérel meg letenni. Az egyes vizsgák teljesítése a felperes felelőssége volt, elmulasztásuk kizárólag az ő terhére róható.

[21] Hivatkozott továbbá arra, hogy az Fkr. 11. § (2) bekezdése zárt körben rendelkezett arról, milyen esetekben kell a felvételi jelentkezőket hiánypótlásra felhívni. Ebbe a körbe nem tartozott bele a középiskolai bizonyítvány hiánya. A Kúria ítéletében a régi Fkr. 11. § (1) bekezdés utolsó fordulatára hivatkozva mondta ki, hogy a 11. § (2) bekezdésétől függetlenül a jelentkezési kérelem bármely hiányosságára az elsőfokú szervnek kötelessége lett volna hiánypótlási felhívást kibocsátani. Ezt megelőzően a hatósági és a bírósági gyakorlat töretlen volt a tekintetben, hogy a Fkr. 11. § (2) bekezdése zárt körben rendelkezik azon esetekről, amelyekben a felvételizőket szükséges volt hiánypótlásra felhívni.

[22] Előadta, hogy a mérlegelési jogkör gyakorlásával vagy hibás jogértelmezéssel okozott kár megtérítésének csak kivételesen, kirívóan okszerűtlen, illetve kirívóan súlyos esetekben lehet helye. A jogszabály eltérő értelmezése egymagában nem valósít meg jogellenes és felróható magatartást, erre nyilvánvaló és súlyos jogsértés esetén van csak jogi lehetőség. Az alperes kirívóan súlyos jogértelmezési, jogalkalmazási hibát nem vétett. A felperes sérelme a közigazgatási eljárásban rendeződött, a Kúria ítélete alapján lefolytatott új eljárásban a felperes visszamenőlegesen 2011. szeptemberi képzéskezdéssel lett besorolva, és ennek eredményeként az egyetem 2015-ben a 2011/2012. tanév mindkét félévére visszatérítette a költséget 1.850.000 forint erejéig. A felperes csupán hivatkozott arra, de semmivel nem bizonyította, hogy már 2016-ban is végezhetett volna. A 2011. évi kezdéshez képest a 2017. évi végzés pontosan megfelel a szak tizenkét fél éves, azaz hat éves képzési idejének. A felperes hat évvel később, a 2016/2017. tanév tavaszi félévében fejezte be az osztatlan általános orvosi mesterképzési szakot.

[23] A felperes nem egy évvel kevesebb időre kapta a rezidensi illetményt és a Markusovszky ösztöndíjat, hanem ugyanannyi időre, mert a rezidensi gyakorlat határozott idejű. A felperes 72 hónapig, azaz hat évig lesz rezidens és amennyiben a rezidensi gyakorlata hat évig tart, úgy hat évig fogja megkapni a rezidensi illetményt, ezt az időtartamot semmiben nem befolyásolja, hogy mikor végzett. A Markusovszky ösztöndíjat a már rezidensi gyakorlatot folytatók pályázhatják meg, és az ösztöndíj folyósításának időtartama a pályázat odaítélésétől számítva, a rezidensi gyakorlat végéig tart. Így a felperes a Markusovszky ösztöndíjat is annyi ideig fogja megkapni, amennyi ideig bárki megkapná azt az oklevélszerzés évétől függetlenül.

[24] Az alperes elévülési kifogást is előterjesztett.

Az első- és másodfokú ítélet

[25] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 4.899.660 forintot, ennek 2018. január 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[26] Megállapította, hogy az ügyben a régi Ptk. az alkalmazandó jog, és ismertette ennek 339. § (1), 340. § (1), 349. § (1), 355. § (4), 360. § (1) bekezdését.

[27] Kifejtette, hogy a közigazgatási hatóságokra is irányadó, hogy a jogszabályok értelmezése és alkalmazása során nem hagyhatják figyelmen kívül a jogszabály célját. A jogszabály normaszövegén alapuló, a jogszabály célját teljesen figyelmen kívül hagyó jogértelmezés és jogalkalmazás megalapíthatja a közigazgatási szerv kárfelelősségét.

[28] Figyelemmel a Kúria ítéletére is az alperes 2011. június 27. napján meghozott határozata jogellenes volt, mert nem hívta fel a felperest hiánypótlásra a középiskolai bizonyítvány 11. osztályának eredményének feltöltésére, ami miatt a felperes nem tudta igazolni, hogy a középiskolai eredményei és a többletpontok alapján a 417 pontot elérte. A Kúria a hiánypótlási felhívás kibocsátásának elmulasztását lényeges eljárási szabálysértésnek minősítette. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes ezzel ellentétes álláspontját, vagyis hogy a sérelmezett magatartás, mulasztás idején hatályos jogszabályok értelmezésekor a bíróságok által hozott ítéletek szerint irányadó joggyakorlatot követte.

[29] Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta az alperes elévülési kifogását a régi Ptk. 326. § (1) és 324. § (1) bekezdését alapul véve. A felperest azáltal érte kár, hogy a 2015/2016. tanévben a tanulmányait nem tudta befejezni, emiatt egy évvel később 2017-ben szerezte meg a diplomáját, majd létesített közalkalmazotti jogviszonyt.

[30] Az alperes jogellenes határozata miatt megismételt érettségi vizsga, továbbá munkavégzése és a költségtérítéssel szak egyéb vizsgái mellett a komoly felkészülést igénylő vizsga letételére nem volt képes, vizsgája sikertelen volt. A felperes az alperes jogellenes eljárása miatt kényszerült arra, hogy ismételt érettségi vizsgát tegyen, illetve költségtérítéssel szakon párhuzamosan végezze az orvosi egyetemet.

[31] A felperes a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kiállított okirattal igazolta, hogy 2018. évben az összevontan adózó jövedelme bruttó 4.899.660 forint volt, ami az egy éves rezidensi bérének felelt meg. A 2017. évi keresetvesztés az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben érte a felperest, az elsőfokú bíróság ezért az alperest 4.899.660 forint elmaradt jövedelemből álló kár megtérítésére kötelezte.

[32] Megalapozatlannak találta viszont az elsőfokú bíróság az egy évi Markusovszky ösztöndíjból álló keresetvesztés megfizetésére irányuló kérelmet. A felperes a rezidensi jogviszonya alatt hat évig minden évben – ha a támogatási szerződés szerinti feltételeket teljesíti – a havi 100.000, azaz évi 1.200.000 forint Markusovszky ösztöndíjat megkapja, ezáltal 2017-ben nem keletkezett olyan keresetvesztése, ami ezen ösztöndíj egy éves elmaradásából állna.

[33] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[34] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

[35] Megállapította, hogy nem érintette fellebbezés az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését, így az a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 359. § (2) bekezdése értelmében első fokon jogerőre emelkedett.

[36] A másodfokú bíróság szerint helyesen foglalt állást arról az elsőfokú bíróság, hogy az ügyre a régi Ptk. az irányadó, illetve az elévülés kérdésében is.

[37] Az alperes fellebbezésében vitatta, hogy kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési hibát vétett volna a besorolási döntés meghozatalával, illetve hogy a felperes valójában nem esett el egy évnyi rezidensi bértől. A másodfokú bíróság ezekkel a hivatkozásokkal egyetértett.

[38] A felperes és az alperes között a károkozástól független polgári jogi jogviszony nem áll fenn, közöttük a régi Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdésének megfelelően polgári jogi jogviszony csak akkor jön létre, ha az alperes jogellenes, felróható magatartással vagy mulasztással a felperesnek kárt okoz. Az alperesnek az adott közigazgatási eljárásra irányadó eljárási és anyagi jogszabályokat kell betartania, és az a feladata, hogy a jogszabályokat a konkrét tényállásra alkalmazza, azaz jogértelmezési tevékenységet végezzen. Amennyiben a jogértelmezési tevékenysége során nem követ el kirívóan súlyos hibát, akkor a magatartása – még ha utólag jogszabály-ellenesnek minősül is – nem tekinthető felróhatónak. Ez csak abban az esetben következik be, ha valamely teljesen egyértelmű, értelmezést nem igénylő jogszabályt alkalmaz tévesen, iratellenes, okszerűtlen megállapításokat tesz, illetve egyéb, nyilvánvalóan kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési hibát vét.

[39] A felperes által indított közigazgatási perben hozott kúriai ítélet alapján azt meg kell állapítani, hogy az alperes elmulasztotta az Fkr. 11. § (1) és (2) bekezdése alapján a felperest hiánypótlásra felhívni a 11. középiskolai évvégi bizonyítványa csatolására, és ez jogszabálysértő volt, azaz jogellenes magatartásnak minősül. Az alperes kártérítési kötelezettsége bekövetkezéséhez az is szükséges, hogy a felperes a jogellenes magatartáson túl igazolja az azzal okozati összefüggésben álló kára bekövetkezését, illetve az alperesnek lehetősége van kimenteni magát azzal, hogy a magatartása nem volt felróható. A Kúria végzésében foglaltak nem minősülnek ítélt dolognak [rég Pp. 229. § (1) bekezdés] tekintettel arra, hogy hatályon kívül helyező és a pert megszüntető végzést hozott, ilyen joghatást a törvény csak az ítéletnek tulajdonít. Erre tekintettel érdemben vizsgálni kellett a kártérítési kötelelem további elemeit.

[40] Az Fkr. 11. § (1) bekezdése szerint a felvételi kérelem hiányos benyújtása esetén az alperes a jelentkezőt a Ket. szerint hiánypótlásra hívja fel, a (2) bekezdés *a)-e)* pontja pedig definiálja, hogy mi minősül a kérelem hiányos benyújtásának, és ezek között a felperesi kérelem hiánya, azaz a középiskolai bizonyítvány csatolásának elmulasztása nem szerepel. Az alperes ezt a jogszabályhelyet úgy értelmezte, hogy nem általános jellegű, a Ket. szerinti hiánypótlási kötelezettsége van, hanem kizárólag az Fkr. 11. § (2) bekezdésében megjelölt hiányosságok esetén kell a Ket.-nek megfelelő hiánypótlási eljárást lefolytatnia. A jogi helyzetet az alperessel egyezően értelmezte a Fővárosi Törvényszék is ítéletével. A Kúria ítéletében azonban nem osztotta ezt az értelmezést, és azt vezette le, hogy az Fkr. 11. § (1) bekezdésében a Ket. rendelkezéseire történt utalás folytán a Ket. 37. §-ában foglalt

hiánypótlási szabályokat is alkalmazni kell, tehát a kérelem bármely hiánya esetén hiánypótlási felhívást kell kibocsátani.

[41] Csak jogértelmezéssel dönthető el, hogy az Fkr. 11. § (1) bekezdésében foglalt utaló szabály hogyan viszonyul a (2) bekezdéshez, amely a kérelem hiányos benyújtásának eseteit tételesen felsorolja. Az alperesnek az eljárása során az Fkr. 11. § (1) és (2) bekezdését kellett értelmeznie, méghozzá akként, hogy a Ket. rendelkezéseit össze kellett vetnie az Fkr.-rel, és meg kellett vizsgálnia, hogy a hiánypótlás körében ezen, általános-különös viszonyban álló jogszabályok közül melyik, milyen módon alkalmazandó, az Fkr. speciális szabályai hogyan viszonyulnak a Ket. hiánypótlási szabályaihoz. Bár a Kúria a jogerős ítéletében ezzel ellentétes álláspontot foglalt el, a jogerős ítélet szerint nem mondható ki, hogy az alperes egy egyértelműen alkalmazandó jogszabályt kirívóan súlyosan tévesen értelmezett volna, hiszen a közigazgatási hatóságnak két jogszabály együttes, egymáshoz viszonyított alkalmazását kellett elvégeznie anélkül, hogy erre bármelyik egyértelmű iránymutatást adott volna. Azt, hogy az alperes jogértelmezése nem volt nyilvánvalóan téves, alátámasztja, hogy a felperes által indított közigazgatási perben a Fővárosi Törvényszék is vele egyezően foglalt állást, csakúgy mint a hasonló ténybeli alapon hozott ügyben is. A másodfokú bíróság tehát arra a következtetésre jutott, hogy az alperes az eljárása során súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési hibát nem vétett, eljárása nem volt felróható, a régi Ptk. 339. § (1) és 349. § (1) bekezdése szerinti kárfelelőssége nem áll fenn.

[42] A másodfokú bíróság egyetértett azzal az alperesi hivatkozással is, hogy a felperest a megjelölt jogellenes magatartással okozati összefüggésben nem érte a keresetében előadott kár. A régi Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti kárfogalmak közül nem jöhet szóba sem a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés, sem a károsodás csökkentéséhez szükséges költség. A felperes kára elmaradt vagyoni előnyként vizsgálható, és ezt tette az elsőfokú bíróság is.

[43] Az elmaradt vagyoni előny mint károsodás akkor állapítható meg, ha igazolható, vagy legalábbis a rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy a károkozó magatartás elmaradása esetén a felperes vagyona a keresetben megjelölt összeggel növekedett volna, de a felperes ettől a növekménytől elesett. A megjelölt kártól (egy évnyi rezidens bértől) a felperes bizonyosan nem esett el éppen azon okból, ami miatt az elsőfokú bíróság a Markusovszky-ösztöndíjra alapított keresetet elutasította. A rezidensi bér ugyanis a felperesnek hat éven keresztül mindenképpen jár, a felperes rezidensi bérben hat évig részesedni fog, tehát egy évnyi rezidensi bérből eredő jövedelme nem maradt el.

[44] A felperes maga sem ezt állította, hanem lényegében egy teljes életpályájára, sok évtizedre kiterjedő fikciót adott elő azzal kapcsolatban, hogy ha sikerül egy évvel korábban befejeznie az egyetemet, akkor összességében az életpályája alatt orvosként egy évvel többet dolgozhatott volna, így egész élete alatt többet is kereshetett volna, ehhez képest csak kárátalányként jelölte meg a legelső évi rezidens bérét. A jogerős ítélet szerint elvileg lehetséges, hogy a felperes életpályája valóban az alperes jogellenes magatartása miatt lesz egy évvel rövidebb, ugyanakkor valójában ezzel okozati összefüggésben kimutatható vagyoni kárt nem lehet meghatározni. A régi Ptk. 359. §-ában írt általános kártérítés jogintézményét ilyen esetben nem lehet alkalmazni, mert az arra az esetre szól, ha az adott károsodás bizonyosan bekövetkezett, és az összegének megállapítása is lehetséges, csak nem teljesen pontosan kiszámítható. Jelen esetben lehetetlen meghatározni, hogy a felperes életpályája

valóban emiatt rövidebb lesz-e, és ha igen, ez egyáltalán jelent-e károsodást és az milyen összegű.

[45] A másodfokú bíróság ezen indokokra tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[46] A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[47] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Pp. 279. § (3) és 360. § (1) bekezdését jelölte meg.

[48] A felülvizsgálati kérelem megismételte a keresetben írt történeti tényállást. Ebből azt a következtetést vontta le, hogy a Kúria ítélete szerint az alperes lényeges eljárási szabálysértést követett el, és így ez ítélt dologgá vált.

[49] Felülvizsgálati kérelmében is állította, hogy a felvételijével kapcsolatos visszas jogi helyzetet csak 2015. március 27-én orvosolták, addig nem volt abban a helyzetben, hogy a 2011 nyári pontszámítási tévedés korrekcióját követően államilag finanszírozott képzésben vegyen részt. A kárenyhítés részének minősítette, hogy 2012. évben újra felvételizett, ami azt vonta maga után, hogy 2012 júniusában újra érettségi vizsgát tett, és az érettségi pontok alapján felvették államilag finanszírozott szakra a 2012/2013-as tanévtől. A vizsgára jogszerűen jelentkezett be a 2012. augusztusi vizsgaidőszakra, de ezt a lehetőséget az egyetem elutasította, és a méltányossági kérelemnek sem adott helyt. Álláspontja szerint a 2011-es pontszámítási hiba és a vizsga miatti csúszás között közvetlen okozati összefüggés áll fent.

[50] A közigazgatási jogkörben okozott kár ténye azért is ítélt dolog, mert a Kúria végzésével a pert csak részben szüntette meg az elmaradt vagyoni előny mint kárigény idő előttisége miatt. A Fővárosi Törvényszék a Fővárosi Ítéltábla ítélete és a Kúria végzése bizonyítja a közigazgatási jogkörben okozott kár bekövetkezését, a károkozó személyét, a károkozás mibenlétét.

[51] Keresetében az egy évi orvosi fizetésének mint elmaradt vagyoni előnynek a megtérítését kérte, ezt a minimális kezdő orvosi fizetésben – egy évi első éves rezidens bérben, azaz 4.899.660 forintban – jelölte meg.

[52] A másodfokú bíróság a bizonyítékokat értékelve jogszabályba ütközően állapította meg, hogy az alperes nem követett el kirívóan súlyos jogalkalmazási hibát a 2011. évi besorolási döntés meghozatalával, illetve hogy a felperes nem esett el egy évi bértől. Tévedett abban is, hogy a Kúria végzésében foglaltak nem minősülnek ítélt dolognak, hiszen a Kúria

végzésével csupán részben szüntette meg a pert, pontosan az egy évi kiesett bér időelőttisége miatt a felperes által igényelt elmaradt vagyoni előny tekintetében. Ez a végzés rámutat arra, hogy a jogerős ítélet azt helyállóan állapította meg, hogy az alperes kártérítő felelőssége a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése és a 349. §-a alapján fennáll. Az alperes kártérítő felelősségét a Fővárosi Ítéltábla is megállapította, így a később eljáró bíróságok számára kizárttá vált annak lehetősége, hogy azt eltérően állapítsák meg.

[53] A jogerős ítélet súlyosan megsértette a Pp. 360. § (1) bekezdését. A Kúria ítélete kimondta, hogy a hiánypótlási felhívás kiadásának elmulasztásával lényeges eljárási szabálysértés történt. A másodfokú bíróság jogszabálysértése, hogy a jogalapot kimondó alapügyben hozott határozatot figyelmen kívül hagyta.

[54] Mindenképpen felróható magatartásnak minősítette, hogy az alperes miután a hibát képtelen volt korrigálni, peres eljárások sorozatát követően nem tette meg a jogszerű lépéseket, és további 2,5 év kellett ahhoz, hogy a felperest olyan helyzetbe hozza, hogy az eredeti állapot

helyreállítása megtörténjen.

[55] Álláspontja szerint sérült a Pp. 279. § (3) bekezdésében foglalt mérlegelési szabadság elve. A másodfokú bíróság bár az összecszerűség tekintetében megértette, de nem fogadta el azt az érvelést, hogy az alperes károkozása miatt a felperes orvosi, illetőleg munkaerőpiacon eltöltött pályája bizonyítottan egy évvel lett rövidebb. A felperes azt állította, hogy emiatt az ok miatt már biztosan látható, hogy egy évvel rövidebb lesz az életpályája. A bíróság feladata nem annak mérlegelése volt, hogy a jövőben az orvosi pályája egy évvel rövidebb lesz-e, hanem hogy miután a felperes elvégezte az egyetemet és diplomát szerzett, csak a vizsga letételének átsorolás miatti kötelező elhalasztása volt az évisméltés oka, ezért egy évvel később sikerült munkába állnia, egy évvel többet töltött jövedelemszerző tevékenység nélkül, tanulással.

[56] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[57] Álláspontja szerint a Kúria közigazgatási perben hozott ítélete nem arról rendelkezett, hogy jelen ügy alperese – neki felróhatóan – kirívóan súlyos károkozó magatartást valósított meg, mivel egyrészt a közigazgatási per alperese nem is az Oktatási Hivatal volt, hanem az Emberi Erőforrások Minisztériuma mint másodfokú közigazgatási szerv, másrészt a közigazgatási pernek nem is lehetett tárgya az esetleges felróható károkozó magatartás vizsgálata.

[58] A felperes a jogerős ítélet általa vélelmezett jogszabálysértő volta tekintetében a Kúria végzésére hivatkozott, annak ítélt dolog jellege miatt. A másodfokú bíróság azonban nem helyezkedett szembe ezzel a határozattal, az ugyanis nem döntött az ügy érdemében. A másodfokú bíróság előtt nem volt semmiféle jogi korlát a tekintetben, hogy egy új polgári

perben, az abban előterjesztett bizonyítási eszközök, jogi érvek alapján – a korábbi polgári pertől függetlenül – önálló másodfokú határozatot hozzon. A felperes nem alapíthatja olyan körülményre a felülvizsgálati kérelmét – amely szerint a Kúria hivatkozott végzése az ügy érdeme szempontjából ítélt dolog lenne –, ami az elsőfokú ítéletnek sem képezte az alapját, különösen úgy, hogy a felperes az elsőfokú ítélet hatályban tartását kívánná elérni a felülvizsgálati eljárásban.

[59] A felperes az összecszerűség körében egy évnyi rezidensi illetményt és egy évnyi elmaradt Markusovszky-ösztöndíjat érvényesített. A felperes mindkét jogcímen határozott időre kap juttatást. A felperes a követelését a perfelvételi tárgyaláson akként módosította, hogy mindezt jövőbeni kártérítési átalányként kívánná érvényesíteni. Amennyiben a követelés alapja a rezidensi illetmény, valamint a Markusovszky-ösztöndíj, úgy a felperest nem érte kár, hiszen ezen juttatásokat ugyanannyi időre lehet kapni függetlenül a jogviszony létesítésének időpontjától. Amennyiben a követelés egy jövőbeni (fiktív) elmaradt egy évnyi jövedelmet helyettesítő kárátalány, úgy viszont pontosan a Kúria végzésének elvi tartalmába ütközik, hiszen ebben az esetben a követelés idő előtti. A másodfokú bíróság a jognak megfelelően indokolta meg ezen felperesi érv alaptalanságát.

A Kúria döntése és jogi indokai

[60] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt nem alapos.

[61] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. Az e tárgyban irányadó 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b), c)* pont, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[62] A Kúria rögzíti, hogy a felperes megsértett jogszabályi rendelkezésként a [47] bekezdésben írt eljárási szabályokat határozta meg. Bár a felülvizsgálati kérelem a régi Ptk. 339. § (1) és 340. § (1) bekezdését is felhívta, de azokra csak mint a Kúria végzésének helyes jogi alapjaként, illetve a kereseti követelését megalapozó jogszabályhelyként hivatkozott, megsértésükhöz jogi érvelést nem fűzött, így azokkal a Kúria az előző bekezdésben írtak alapján nem foglalkozhatott. Anyagi jogszabálysértést tehát a felperes a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható módon nem jelölt meg.

[63] A Pp. 424. § (1) bekezdése értelmében felülvizsgálatot az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés alapoz meg, ezért a felperes által megjelölt eljárási szabályok megsértését ennek alapulvételével kellett vizsgálni.

[64] A Pp. 360. § [Az anyagi jogerőhatás] (1) bekezdése szerint a keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek – ideértve azok jogutódait is – egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék.

[65] A felperes által érvényesített, az alperes jogsértő magatartására alapozott elmaradt vagyoni előny tárgyában jogerős ítélet nem létezik. A Fővárosi Törvényszék előtt indult perben jogerős ítélet nem keletkezett, a jogerős ítéletet a Kúria végzésével – éppen a felperes által igényelt elmaradt vagyoni előny iránti követelést illetően – hatályon kívül helyezte, és e keretben a pert megszüntette. A pert megszüntető végzéshez a törvény anyagi jogerőhatást nem fűz. A pert megszüntető végzés nem foglalhat állást a kártérítési felelősség egyes elemei fennállását illetően, és ezt nem is tette.

[66] A Kúria ítélete sem tekinthető olyan határozatnak, aminek anyagi jogerő hatás tulajdonítható. Ez egyrészt a közigazgatási eljárásban megvalósult jogszabálysértést határozott meg, ami a kártérítési felelősségnek csak az egyik szükségképpeni eleme, de a per alperese nem jelen per alperese volt, hanem az Emberi Erőforrások Minisztere, vagyis a félazonosság hiányzik.

[67] A jogerős ítélet tehát nem sérti a Pp. 360. § (1) bekezdését.

[68] A Pp. 279. § (3) bekezdése értelmében a bíróság a kártérítés vagy egyéb tartozás összegét, ha az a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg. Ennek alkalmazása feltételezi a kártérítési felelősség megállapítását. Az ennek vizsgálhatóságához szükséges anyagi jogi rendelkezéseket a felperes érdemi vizsgálatra alkalmas módon nem jelölte meg megsértettként a felülvizsgálati kérelmében.

[69] A jogerős ítélet a felperes keresetét a kártérítési felelősség szükségképpeni elemei közül a felróhatóság, illetve a felperes által állított kár és az alperes jogsértő magatartása közötti okozati összefüggés hiányában utasította el. A kárösszegezésének vizsgálata – mint szükségtelen – nem történt meg. Ezért a Pp. 279. § (3) bekezdését a perben nem kellett alkalmazni, azt a jogerős ítélet nem sérthette meg.

Záró rész

[70] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban az alperes képviselőjével felmerült költségről a Pp. 364. §-a és 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 82. § (3), 83. § (1) bekezdése alapján határozott. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékről szóló rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésén, a Pp. 101. § (1) bekezdésén alapult.

[71] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2022. szeptember 21.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő